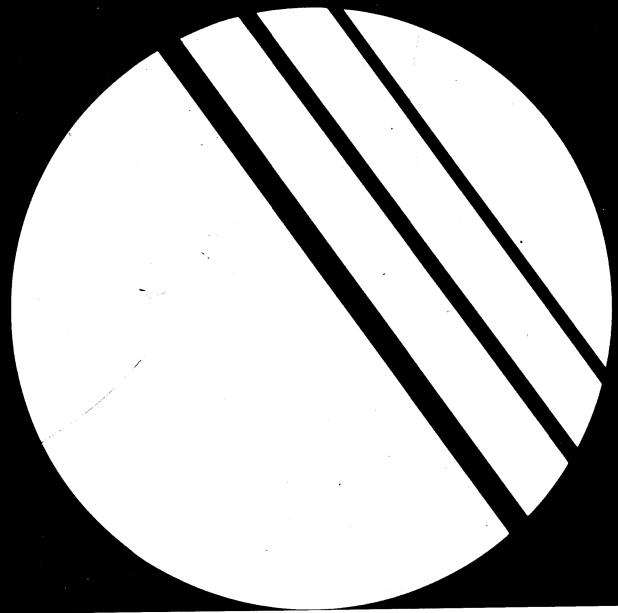

Bo von Eyben

**KREDITOR
FOREFØLGNING
-materiel konkursret**

gad

© G. E. C. Gads Forlag, 1990

1. oplag

Omslag: Axel Surland

Sats og tryk: AKA-PRINT ApS, Århus

Mekanisk, fotografisk eller anden gen-
givelse af denne bog eller dele af den
er ikke tilladt ifølge gældende dansk
lov om ophavsret. Alle rettigheder for-
beholdes.

ISBN 87-12-02016-8

Forord

Efter den nye studieordning for jurastudiet er faget "civil tvangsfuldbyrdelse" blevet placeret under formueretten. I overensstemmelse hermed er den materielle foged- og konkursret blevet henlagt til undervisningen i ejendomsret. Bogen tilsigter at opfylde behovet for en lærebog i dette fag. Det var således meningen, at bogen også skulle omfatte den materielle fogedret, men omstændighederne har desværre bevirket, at det ikke har været muligt at få disse emner med i denne fremstilling. Jeg håber, at der snarest vil kunne foreligge en ny udgave, der også omfatter den materielle fogedret.

Fremstillingen omfatter ikke de dele af konkursretten, som naturligt behandles i deres obligationsretlige sammenhæng, dvs. reglerne om gensidigt bebyrdende kontrakter, modregning og anmeldelsesretten ved solidariske skyldforhold. De tidsmæssige rammer for undervisningen på grunduddannelsen sætter i øvrigt forholdsvis snævre grænser for, hvor mange problemstillinger der kan tages op, og med hvilken dybde de kan behandles. Sigtet er derfor alene at give en primært – pædagogisk tilrettelagt, grundlæggende indføring i de begreber og væsentlige problemstillinger inden for konkursretten, som knytter sig til de formueretlige discipliner. Omtale af mere specielle spørgsmål, eksempler fra – fortrinsvis nyere – retspraksis og henvisninger til litteratur m.v. er sat med petit for dermed at markere, at disse afsnit alene tjener til uddybende forståelse og illustration af teksten. Videregående studier i kreditorforfølgningssystemet må henvises til de kursusfag, der udbydes på studiets overbygningsfase.

Denne bog kunne ikke være skrevet (eller i hvert fald ikke skrevet på så kort tid, som der har været til rådighed), hvis jeg ikke havde kunnet støtte mig på andres grundige arbejder, først og fremmest Mogens Munchs store kommentar til konkursloven. Der er ingen grund til at lægge skjul på denne afhængighed, bl.a. fordi den fremgår af bogens indhold. Som en ekstra gardering påtog dommer Mette Christensen og advokat Karen-Anke Tørring sig at gennemgå manuskriptet for at få de værste vildskud luget ud; herfor takker jeg varmt.

Fremstillingen er ført ajour til 10. oktober 1990.

*Oktober 1990
Bo von Eyben*

Indholdsfortegnelse

1. Betalingsstandsning – forstadium og alternativer til konkurs	11
1.1. Universalforfølgning – tvungne og frivillige gældsordninger	11
1.1.1. Tvungne gældsordninger – grundbegreber.....	11
1.1.1.1. Konkurslovens former for insolvensbehandling ...	11
1.1.1.2. Grundprincipper for insolvensbehandling	14
1.1.2. Frivillige gældsordninger	16
1.1.2.1. Baggrund	16
1.1.2.2. Indhold	18
1.1.2.3. Retsvirkninger	20
1.1.2.4. Misligholdelse	22
1.2. Betalingsstandsning.....	23
1.2.1. Baggrunden for betalingsstandsningens instituttet.....	23
1.2.2. Anmeldt og ikke-anmeldt betalingsstandsning	25
1.2.3. Tilsyn og kontrol med dispositioner.....	27
1.2.4. Individualforfølgning.....	30
1.2.5. Betalingsstandsningens udstrækning og ophør	32
1.3. Fristdag.....	33
2. Konkurs	37
2.1. Konkursens indtræden.....	37
2.1.1. Insolvensbetingelsen.....	37
2.1.2. Konkursbegæringen.....	39
2.1.3. Omkostninger	42
2.1.4. Udsættelse.....	43
2.2. Retsvirkninger af konkurs.....	45
2.2.1. Indledning – formålet med konkurs	45
2.2.2. Skyldnerens adgang til at disponere.....	46
2.2.2.1. Urådighedsprincippet	46
2.2.2.2. Skyldnerens legitimation.....	47
2.2.2.3. Sikringsakter.....	49
2.2.2.4. Bostyret	50
2.2.3. Individualforfølgning.....	52

2.3. Konkursboets aktiver og passiver	53
2.3.1. Aktiver (konkursmassen).....	53
2.3.1.1. Hvilke aktiver indgår i konkursboet?.....	53
2.3.1.2. Erhvervelser efter konkursdekretet	55
2.3.1.3. Forholdet til reglerne om genstanden for udlæg ...	56
2.3.2. Passiver (konkurskrav)	58
2.3.2.1. Konkurskreditorer	58
2.3.2.2. Stiftelsestidspunkt	59
2.3.2.3. Usikre fordringer	63
2.3.2.4. Indkaldelse og fyldestgørelse af krav	63
2.4. Omstødelse	64
2.4.1. Indledning	64
2.4.1.1. Ugyldighed – ekstinktion – omstødelse	64
2.4.1.2. Området for omstødelse	67
2.4.1.3. Beregning af tidsfrister for omstødelse	67
2.4.2. Karakteren af de omstødelige dispositioner	69
2.4.3. Objektiv og subjektiv omstødelse	70
2.4.4. De enkelte omstødelighedsregler	74
2.4.4.1. Forringende dispositioner.....	74
a. Gaver (§ 64).....	74
b. Arveafkald (§ 65).....	75
c. Lønbegunstigelser (§ 66).....	76
d. Livsforsikringspræmier.....	77
2.4.4.2. Betaling af gæld	77
a. Den almindelige regel om objektive mistænkelige betalinger (§ 67)	77
1° Betingelserne for omstødelse	77
2° Betaling af gæld.....	78
3° Usædvanlige betalingsmidler	80
4° Betaling før betalingstid	81
5° Likviditetsforringelse.....	82
b. Særregler (§§ 68 og 69).....	83
1° Veksels- og checkbetaling	83
2° Modregning.....	83
c. Betalinger efter fristdagen (§ 72, stk. 1)	85
2.4.4.3. Sikkerhed.....	86
a. Pant m.v. (§ 70)	86
1° Betingelserne for omstødelse	86
2° Sikkerhedsstillelse	88
3° Ældre gæld.....	89
4° Sikringsaktens foretagelse	91
b. Udlæg (§ 71).....	92

2.4.4.4. Generelle omstødelighedsregler	93
a. Generalklausulen (§ 74).....	93
1° Betingelserne for omstødelse	93
2° Forringende dispositioner	96
3° Forrykkende dispositioner	97
b. Dispositioner efter fristdagen (§ 72, stk. 2).....	100
2.4.5. Gennemførelse af omstødelse.....	101
2.4.5.1. Over for den begunstigede	101
2.4.5.2. Over for tredjemand	104
2.4.5.3. Tidsfrist for omstødelse.....	105
2.5. Fyldestgørelse af særlige rettigheder	106
2.5.1. Separatistrettigheder	106
2.5.1.1. Separatister og andre rettighedshavere	106
2.5.1.2. Ejendomsret.....	106
2.5.1.3. Håndpant	109
2.5.2. Underpanterrettigheder og udlæg	109
2.6. Konkursordenen	111
2.6.1. Indledning	111
2.6.1.1. Princippet i konkursordenen	111
2.6.1.2. Oversigt over konkursklasserne	113
2.6.2. Massekrav	114
2.6.2.1. Egentlige massekrav.....	114
a. Begravelsesudgifter	114
b. Omkostninger ved konkursens indtræden og bobehandlingen.....	114
c. Boets gældspådragelse.....	115
2.6.2.2. Sekundære massekrav	116
a. Omkostninger ved forsøg på samlet gældsordning.....	116
b. Gældspådragelse med tilsynets samtykke	118
2.6.3. Privilegerede krav	120
2.6.3.1. Lønkrav	120
a. Indledning	120
b. Hvilke personer?	120
c. Hvilke krav?	122
d. Tidsmæssig udstrækning.....	124
e. Lønmodtagernes Garantifond	124
f. Subrogation.....	125
2.6.3.2. Afgiftskrav	126
2.6.4. Simple krav	126
2.6.5. Efterstillede krav.....	127

Indholdsfortegnelse

3. Tvangsakkord	129
3.1. Indledning – indholdet af tvangsakkord	129
3.2. Afslutning af forhandling om akkorden.....	131
3.3. Akkordens virkning på gælden	133
3.3.1. Gæld, der ikke omfattes af akkorden	133
3.3.2. Gæld, der bortfalder ved akkorden.....	135
3.3.3. Gæld, der omfattes af akkorden	136
3.4. Vedtagelse og stadfæstelse	136
3.5. Retsvirkninger	137
4. Gældssanering	141
4.1. Indledning – forholdet mellem tvangsakkord og gældssanering....	141
4.2. Betingelserne for gældssanering	144
4.2.1. Den økonomiske betingelse.....	144
4.2.2. Omstændigheder i øvrigt, der taler for eller imod gældssanering	146
4.3. Indholdet af gældssanering	148
4.4. Gældssaneringens virkning på gælden.....	148
4.5. Behandlingen af gældssaneringssager	150
4.6. Retsvirkninger	151
Litteraturliste.....	153
Forkortelser	155
Lovregister	157
Domsregister	163
Stikordsregister	167

1. Betalingsstandsning – forstadium og alternativer til konkurs

1.1. Universalforfølgning: tvungne og frivillige gældsordninger

1.1.1. Tvungne gældsordninger – grundbegreber

1.1.1.1. Konkurslovens former for insolvensbehandling

Kreditorernes individualforfølgning bygger på princippet om *tidsprioritet*. Kreditorerne opnår fyldestgørelse i den tidsmæssige rækkefølge, hvori de søger sig fyldestgjort i skyldnerens aktiver. Kreditorernes fyldestgørelse kan derfor ikke undgå at blive præget af en vis tilfældighed. Dertil kommer, at individualforfølgning er forbundet med betydelige omkostninger, og at en stykvis realisation af skyldnerens aktiver dels kan vanskeliggøre en fortsat drift af skyldnerens virksomhed og dermed på længere sigt forringe kreditorernes udsigt til at opnå fyldestgørelse, dels kan være en uhensigtsmæssig realisationsform, fordi tvangsauktionsprovenuet ved enkeltvis salg af aktiver ofte bliver beskedent.

Ulemperne ved individualforfølgningssystemet accentueres, når skyldneren er *insolvent*, dvs. når skyldneren er ude af stand til at fyldestgøre alle sine kreditorer. Hvis fyldestgørelsen også i denne situation udelukkende hvilede på tidsprioritetsprincippet, ville resultatet blive et kapløb mellem kreditorerne. De kreditorer, der ikke havde garderet sig mod skyldnerens insolvens f.eks. ved at opnå pant eller kaution for deres krav, og som mere eller mindre tilfældigt kom sidst i kapløbet, ville ikke opnå fyldestgørelse, men tværtimod pådrage sig yderligere tab i form af omkostninger ved eventuelle individualforfølgningsskridt.

Er skyldneren insolvent, er det derfor bedre at tilstræbe en *samlet opgørelse af skyldnerens formue med henblik på en ligelig fyldestgørelse af alle kreditorerne*. Reglerne om et sådant samlet opgør mellem skyldneren og hans kreditorer benævnes under ét som regler om *insolvensbehandling*. Princippet er, at alle de aktiver, som skyldneren ejer ved insolvensbehandlingens start, anvendes til fyldestgørelse af de kreditorer, der på dette tidspunkt havde et krav på skyldneren.

De former for insolvensbehandling, som er omfattet af reglerne i KL, er *tvungne* i den forstand, at kreditorerne ikke kan modsætte sig deltagelse i den samlede gældsordning. Kreditorerne har vel indflydelse på insolvensbehandlingens op – særligt ved tvangsakkord – også på indholdet af gældsordningen; men selv her viser tvangselementet sig ved, at et vist flertal af kreditorerne kan vedtage en gældsordning med bindende virkning også for det mindretal, der ikke tilslutter sig den. I modsætning hertil beror *frivillige* gældsordninger altid på *aftale*

Denne bog er en lærebog i faget civil tvangsfuldbyrdelse under den nye studieordning for jura. Den dækker de dele af den materielle konkursret, der er henlagt til undervisningen i ejendomsret.

Emnekredsene er:

- Betalingsstandsning og frivillige gældsordninger
- Konkursens indtræden og dens retsvirkninger
- Konkursboets aktiver og passiver
- Omstødelse
- Fyldestgørelse af særlige rettigheder
- Konkursordenen
- Tvangsakkord
- Gældssanering

Forfatteren er professor i ejendomsret ved Retsvidenskabeligt Institut, Københavns Universitet